

Lásd még 325

A jövő könyvtára

91/372

BEAUMONT, Jane – ACTON, Pat – OWEN, G.W. Brian [et al.]: Life in a northern town = Can.Lib.J. 48.vol. 1991. 1.no. 29-31.p.

Kisvárosi könyvtári szolgáltatások a 90-es években. Hogyan fest majd a gyakorlatban az „Elektronikus Könyvtári Hálózat” program

Gépi könyvtári hálózat; Információtechnológia; Jövő könyvtára; Szolgáltatások

Terry bemegy a könyvtárba és maga elé teszi hordozható számítógépét, hogy irodalmat keresen szakdolgozatához, melyet Brit Kolumbia és a Csendes-Óceán-partvidéki országok kereskedelmének történetéről és perspektívájáról ír. Első lépésben csatlakozva a könyvtár online katalógusához, ebből választja ki a releváns könyveket, folyóiratcikkeket és egy videofilmet Kínáról. A számítógépes kölcsönzési nyilvántartás segítségével megtudhatja, hogy a dokumentumok közül melyikhez férhet azonnal hozzá. Mivel nem elég-szik meg ennyivel, bemegy az egyik információ-kereső fülkébe és rákapcsolja gépét a telekommunikációs vonalra. Ily módon beléphet különböző telekommunikációs hálózatokba és a közös parancsnyelv segítségével hozzáférhet a világ bármely táján lévő adatbázisokhoz. Számítógépének különleges szoftverje segítségével a kikerest információkat beillesztheti eddigi kutatási eredményei közé a megfelelő helyre.

A könyvtár számítógépes hálózatban működik a többi középiskola utáni távoktatást szolgáló könyvtárral, és más könyvtárakhoz is kapcsolódik Kanadában és világszerte. Így azokhoz a dokumentumokhoz is könnyű a hozzáférés, melyek szerepelnek Terry keresésének eredményében, de nem a könyvtár állományában vannak. Egyszerűen könyvtárközi kölcsönzés formátumban küldi el kéréseit számítógépén. Elektronikus posta útján jön az üzenet, hogy kérését megkapták, és az előrejelzés, hogy mikor küldik a kért dokumentumokat futár útján, optikai szállal működő

kábelen faxként vagy a videofelvételeket kábelté-
vén a vancouveri múholdas képelosztó állomá-
son keresztül. Mindennek költségeit számítógépe
rögtön regisztrálja és a Továbbtanulási Miniszté-
rium állja. A TM indította ugyanis az „Információt
Mindenkinek” elnevezésű programot 1989-ben. A
fent leírtak 1997-ben történnek, ugyanis a cikk
szerzője szerint akkor már így fog működni a
program keretében kialakítandó, a felsőfokú táv-
oktatás szolgálatában álló brit-kolumbiai könyv-
tári hálózat. A szerző úgy véli, hogy 1997-ben a
számítógépes hálózat keretén belül már teljes
körűen fog működni az osztott állománygyarapí-
tás, katalogizálás és kölcsönzés. De a nemzeti
könyvtárak irányításával akkor már a legtöbb or-
szágban hasonló módon fognak működni a
könyvtári hálózatok.

(Fazokas Eszter)

KAPCSOLÓDÓ TERÜLETEK

Kiadói tevékenység

91/373

DÖRPINGHAUS, Hermann Josef – WIESNER, Margot: Die Preisbindung in der Bundesrepublik Deutschland = Theke. 1991. 1.no. 18-22.p.

Fix könyvtárak a Német Szövetségi Köztársaságban

Könyvtárak; Könyvkiadás és könyvkereskedelem

A cikk egy előadás összefoglalása, amely Drezdában hangzott el egy gyarapító könyvtárosok számára tartott továbbképzés keretében.

A német gazdaság alapelve a szabad verseny. Ez alól egyetlen árucikként, a versenytörvényben is rögzített kivételt képeznek az új német könyvek és folyóiratok fix árai. Ez lehetővé teszi, hogy azok a könyvek is elfogadható áron jelenhessenek meg, amelyek keveseket érdekel-

nek, ezért nehezen eladhatók, tehát túl drágák lennének. A fix árak biztosítják a könyvkereskedelem életképességét kis településeken. A könyvesboltok legfeljebb szolgáltatásaik minősége terén versenyezhetnek.

Becslések szerint Németországban a könyvek 90-95%-a fix áras. Ez a könyvtárak számára az alábbiak figyelembe vételét teszi szükségessé:

1. A nem fix áras könyveken szerepel a „nem kötelező, ajánlott ár” megjelölés (kis kiadók esetében, vagy német márkáért terjesztett külföldi címeken). Ilyen esetekben mindig mód van az árról tárgyalni, és nem szabad 5%-os kedvezménnyel beérni.

2. A könyvek nettó ára és a kereskedelmi haszonkulcs soha nem fix. Könyveknél a kiadó által a kereskedőnek felszámított postaköltség nem hárítható át a vásárlóra (kivéve a folyóiratokat, 1988 óta).

3. A 20. század kezdetétől vannak szokásban a könyvtárak számára nyújtott engedmények (tudományos könyvtárak számára 5%, közkönyvtáraknak 10%). Tudományos könyvtárak erre csak akkor tarthatnak igényt, ha állami finanszírozás-

ban részesülnek, ha nyilvánosan hozzáférhetőek, ha saját célra vásárolnak, ha éves gyarapítási keretük meghaladja a 30.000 DM-et.

4. Vannak kiadók, amelyek nem nyújtanak a könyvtáraknak engedményt, vagy magasabb gyarapítási kerethez kötik. Az engedmények nem vonatkoznak a folyóiratokra és a szabadlapos gyűjteményekre. Mások bizonyos címeket vonnak ki a kedvezményesek köréből, ennek legújabb példái a Springer-folyóiratok. Egy és ugyanazon címre többféle fix ár is megállapítható, pld. sorozati ár, csereár (régii kiadások becserélése esetén), mennyiségi ár. Különleges árak esetén megszűnik a könyvtárak kedvezménye. Az árak bármikor módosíthatók, de azt a Börsenblattban közzé kell tenni.

5. Minden könyvtár törekedjen arra, hogy teljesítőképes könyvkereskedővel legyen kapcsolata székhelyén. Kiválasztásának szempontjai: betekintési lehetőség, standing order, prospektusok, kérés szerinti számlázás stb.

(Hegyközi Ilona)